

2^E BESTUURSRAPPORTAGE 2022

Inhoudsopgave

1 - Inleiding	3
2 - Exploitatie 2022 HUA	4
3 - Toelichting financiële afwijkingen begroting 2022	5
4 - Toelichting op beleidsontwikkelingen	7
5 - Verplichte paragrafen	13
6 - Slotbeschouwing en advies	14
7 - Vaststellingsbesluit	15

1. Inleiding

In deze 2e bestuursrapportage brengt Het Utrechts Archief verslag uit over de periode mei t/m september 2022.

De afgelopen periode werd gekenmerkt door grote en onverwachte ontwikkelingen. De prijzen voor energie zijn flink gestegen en fluctueren enorm. Daarnaast hebben we te maken met zeer hoge inflatie voor producten en diensten. De coronacijfers waren deze zomer gelukkig laag, maar de ervaringen van de afgelopen jaren leren dat het moeilijk is een goed beeld te krijgen van de komende winterperiode. Dit maakt vooruit kijken lastig. Toch gaan we dit doen en komen we met voorstellen voor een gezonde sturing, om 2022 financieel neutraal te eindigen en vooruit te kijken naar het volgende jaar.

De resultaten zijn over de hele linie goed bij HUA. De effecten van Corona hebben beperkte financiële impact gehad en onze vier programma's om te komen tot een inspirerend, innovatief en inclusief archief, zijn op stoom gekomen. Het ziekteverzuim is laag en we hebben nieuwe vacatures voor de digitale innovatie ingevuld met goed gekwalificeerde medewerkers.

En ook inhoudelijk is er veel bereikt. Zo ligt de ontwikkeling van een eigen e-depot op schema, ontsloten we een grote collectie archieven uit WOII in samenwerking met het Netwerk Oorlogsbronnen en maakten we de gegevens van 1,7 miljoen Utrechters doorzoekbaar. Samen met waterschap HDSR vertelden we het verhaal van 900 jaar waterbeheer in Utrecht. En met de Gemeente Utrecht, 900 Utrechters en vele stadspartners organiseerden we een succesvolle viering van 900 jaar Utrecht op 2 juni. De stadsrechten, de tentoonstelling *Gekomen om te blijven* en het bijbehorende boek konden op veel belangstelling rekenen en vormen de inhoudelijke verdieping bij de viering van 900 jaar Utrecht. En vlak voor deze rapportage won Het Utrechts Archief de juryprijs van de HackaLOD, de jaarlijkse hackathon van het erfgoedveld, met een digitale visuele presentatie van de Dom.

Intern ging de afgelopen periode de nodige aandacht uit naar de voorgenomen uittreding van het Rijk. Dit steeds vanuit en met de ondersteuning van het bestuur. Deze en andere ontwikkelingen worden verder toegelicht in deze rapportage.

Utrecht, 21 november 2022

Namens het Managementteam van Het Utrechts Archief,
De directeur,

Mw. drs. C.C.A.E. Keijsper

2. Exploitatie 2022 HUA

In dit overzicht worden de uitgangsbegroting, mutaties en de gewijzigde begroting getoond.

2e Bestuursrapportage HUA per 1 oktober 2022											bedragen * € 1.000
Omschrijving	I/S	Lasten					Baten				
		Primaire begroting	Begroting 1e berap	Verhoging	Verlaging	2e Berap	Primaire begroting	Begroting 1e berap	Verhoging	Verlaging	2e Berap
<i>Mutaties in lasten en baten</i>											
Personeelskosten	I				290	-290					
Faciliteir	I/S				75	-75					
ICT	I										
Kantoorkosten	I										
I&C	I				400	-400					
P&P	I				60	-60					
Afschrijvingen	I										
Baten partners	I/S								120		
Baten DVO	I									17	-17
Overige opbrengsten	i								17		17
Projectopbrengsten	I									80	-80
Totaal Pogamma Archieven		7.378	7.976	0	825	7.151	6.959	7.315	137	97	7.355
<i>Resultaatbestemming</i>											
Correctie onttrekking Digitale toegankelijkheid											70
Correctie onttrekking E-depot gemeente Utrecht											200
Correctie Verkenning en inrichting eigen E-depot											200
Dotatie indexering en prijsverhoging energie				395							
Totaal Reserves en Voorzieningen		200	200	395	0	595	619	861	0	470	391
Geraamd resultaat		7.578	8.176	395	825	7.746	7.578	8.176	137	567	7.746
Saldo van Baten en Lasten											0

3. Toelichting financiële afwijkingen begroting 2022

3.1. Inhoudelijke toelichting wijzigen baten en lasten binnen programma Archieven Indexering

1 - Lagere personeelslasten € 290.000 (incidenteel)

De personeelslasten zullen lager uitkomen. Er is ingezet op het programma Digitale toegankelijkheid en de inzet voor het e-depot geweest in 2022. De trajecten zijn nu in volle gang, maar het werven van personeel heeft langer geduurd dan aanvankelijk was gedacht. Hierdoor is er in 2022 minder uitgegeven aan personeelskosten dan verwacht.

De lasten voor inhuur zijn hoger dan begroot door tijdelijke inhuur voor een vacature bij team ICT, inhuur voor Programma management Regie op ICT Door de krapte op de arbeidsmarkt wordt de functie van controller ook ingevuld door middel van inhuur. De meeste recente wervingsronde voor deze functie heeft geen kandidaten opgeleverd. Ook is er consultancy ingehuurd op de aanbesteding van het e-depot.

De doelen voor het e-depot voor 2022, opstarten en aanbesteden, zijn gerealiseerd met een lagere kostenniveau dan gebudgetteerd. Deze gelden wil HUA intern oormerken door deze gelden over te hevelen naar 2023 via de bestemmingsreserve E-depot gemeente Utrecht.

2 - Lagere lasten Facilitair € 75.000(Incidenteel)

Er is in 2022 minder uitgegeven voor onderhoud. In 2021 is er extra onderhoud geweest door uitvallen van apparatuur die op een later moment zou worden onderhouden. Hierdoor zijn de kosten in 2021 betaald en zijn de onderhoudskosten in 2022 lager uitgevallen.

Er is voor 2022 geen tweede verhoging van de energiekosten te verwachten op basis van de correspondentie van Eneco. Dit wordt wel weer verwacht voor 2023, zie hiervoor de volgende paragraaf 3.3 Toelichting mutaties in de reserves 2022.

3 – Lagere lasten I&C € 400.000 (incidenteel)

In 2022 is begonnen met het opzetten van een eigen e-depot en zijn we gestart met het programma digitale toegankelijkheid. We hebben in 2022 een bedrag staan voor e-Depot van € 400.000 waarvan we in 2022 € 200.000 hebben uitgegeven. Daarnaast hebben we een vergoeding gekregen in 2022 van € 200.000 van de Gemeente Utrecht voor het opzetten van een e-depot waar we ook nog niets op hebben uitgegeven in 2022. Vanuit deze onderbesteding willen we in 2022 een reservering maken om deze opbrengst door te schuiven naar 2023. In dat jaar zullen we extra inspanningen doen om de volgende stap te realiseren.

4 – Lagere lasten P&P € 60.000 (incidenteel)

In 2022 zijn er voor de vaste expositie minder kosten uitgegeven dan gepland € 85.000. De expositie behoefde geen aanpassingen in 2022 waardoor er budget overbleef. Voor de aanpassing van de website zijn er in 2022 kosten gemaakt ten bedrage van € 25.000, hier was in de begroting geen rekening mee was gehouden.

5 – Hogere baten € 40.000 (€ 40.000 incidenteel)

In 2022 is er minder gescand voor Nieuwegein, daarmee wordt er € 17.000 euro minder aan baten ontvangen. Er zijn meer opbrengsten gerealiseerd door het Museum en de winkel voor € 17.000. Het project Metamorfoze KNAG is uitgesteld tot 2023, deze opbrengsten (€ 80.000) waren extra begroot in de 1^e Berap. Dit wordt in deze berap gecorrigeerd. Begin december is ook de afrekening 2022 van het Nationaal Archief ontvangen, dit bedraagt extra € 120.000. Dit is mede bedoeld als compensatie voor de gestegen energiekosten. De brief hierover wordt nog verwacht.

3.2. Toelichting mutaties in de reserves 2022

Met de beschreven mutaties komt HUA in 2022 door lagere inzet van vrijval van de geplande reserves lagere inzet van reguliere budgetten voor Facilitair en I&C op een positief resultaat van € 745.000.

HUA wil graag de niet benutte vrijval van de reserves terugplaatsen in de respectievelijke reserves, dit gaat om een bedrag van € 470.000.

Een ander belangrijk onderwerp zijn de energiekosten. Met aanpassingen van de budgetten voor energie in de 1^e Berap 2022 van € 140.000 naar € 200.000 lijkt het nog steeds mogelijk om de energiekosten in 2022 te kunnen dekken. Maar voor 2023 zal dit niet voldoende zijn. De Eneco heeft in een brief in oktober laten weten dat zij verwachten dat de kosten met een factor 2 tot 2,5 zullen stijgen. Wij hebben dat preciezer (d.w.z. op lager niveau) doorgerekend en onze verwachting is dat de stijging € 275.000 zal zijn. Dit is een enorme stijging. HUA zoekt naar mogelijkheden om deze verhoging in 2022 en 2023 zoveel mogelijk binnen de eigen begroting op te vangen. Met het verwachte positieve resultaat over 2022 is het nu mogelijk voor 2023 een bestemmingsreserve "Indexering en prijsverhoging energie" te vormen en zo de extra energiekosten op te vangen. Naast de genoemde stijging van € 275.000 wil HUA ook de ontvangen indexatie van € 120.000 van het Nationaal Archief reserveren om de stijging van de kosten op te kunnen vangen. Zo kan er dan € 395.000 in de bestemmingsreserve "Indexering en prijsverhoging energie" gestort worden. HUA realiseert zich dat energiekosten structurele kosten zijn en daarmee ook om een structurele begrotingsdeel vragen. Door nu een reserve voor extra energiekosten in 2023 te vormen, ontstaat er tijd om te zoeken naar structurele ruimte in de begroting in de jaren daarna. Waarbij de tijd hopelijk ook inzicht zal geven in de prijsontwikkeling van de energiekosten. Waar bij opgemerkt dient te worden dat dit voorstel een afwijking is op het uitgangspunt dat door het bestuur besloten kan worden positieve resultaten op het Saldo Baten en Lasten vrij te laten vallen ten gunste van de partners in de gemeenschappelijk regeling.

HUA vraagt toestemming aan het bestuur voor het terugstorten van vrijgevalen reserves:

1. Terugboeking van deel vrijval onttrekking Digitale toegankelijkheid € 70.000
2. Terugboeking van deel vrijval onttrekking Verkenning en inrichting eigen depot € 200.000
3. Terugboeking van deel vrijval onttrekking E-depot gemeente Utrecht € 200.000

HUA vraagt toestemming aan het bestuur voor het vormen van een nieuwe bestemmingsreserve voor de energiekosten:

4. Vorming en dotatie nieuwe bestemmingsreserve "Indexering en prijsverhoging energie" € 395.000

4. Toelichting op beleidsontwikkelingen

4.1. Speerpunt 1: Samen bouwen aan het archief van morgen

Informatie beter toegankelijk en beschikbaar

Collectievorming en toegankelijkheid

Op 2 juni van dit jaar beleefde het archief van de stad Utrecht zijn negenhonderdste verjaardag – een heuglijk feit dat op 16 juni 2022 de nodige aandacht kreeg tijdens een studiedag voor informatiespecialisten van de gemeente en HUA in het Stadhuis. Ook dit jaar groeien de voor het publiek toegankelijke archieven van de gemeente Utrecht in de bewaarplaats bij HUA fors. Eind 2022 loopt het bewerkingstraject bij van de papieren archieven van de gemeente uit de periode vóór 2013 ten einde en zal ruim 500 meter daarvan worden overgebracht naar HUA. Wel is inmiddels duidelijk geworden dat niet alle doelen van dit gemeentelijke project zijn behaald en dat de afronding van de resterende, over te brengen archieven pas in 2023 of later zal worden gerealiseerd. Om ruimte te maken voor deze forse instroom zullen enkele honderden meters archief vanuit het depot aan de Alex. Numankade naar het depot in Arnhem worden verplaatst.

Goede vorderingen werden gemaakt met het bewerkingstraject samen met het Universiteitsmuseum en het Utrechts Studentencorps. Dat geldt ook de bewerking van de collectie van het Nederlands Volksbuurtmuseum, die HUA eind 2021 in bruikleen kreeg, waarvan inmiddels de eerste resultaten zichtbaar worden op de beeldbank van HUA. Ook zijn alle film- en geluidsbanden uit die collectie gedigitaliseerd.

Digitalisering en conservering

Nadat in juli het groene licht kwam voor een nieuw Metamorfoze-project, is in september gestart met de conservering en digitalisering van het archief van het Koninklijk Aardrijkskundig Genootschap (70.000 images). Dit heeft grote waarde vanwege de rijke documentatie van alle expedities van de KNAG in de voormalige Nederlandse koloniën. Ook is gewerkt aan een aanvraag voor de conservering en digitalisering van het zeer rijke fotomateriaal van gebieden in voormalig Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea in de archieven van de Raad voor de Zending en de Orde van de minderbroeders in Nederland (12.000 images). Met deze aanvraag wil HUA een belangrijke bijdrage leveren aan het programma Indisch Erfgoed Digitaal, dat met steun van het ministerie van VWS wordt gefinancierd en zich met name richt op de periode 1930-1967.

Een financiële bijdrage van de vereffenaar van de boedel van Brederode maakte het mogelijk dat een grote hoeveelheid filmmateriaal van dit ooit vermaarde maar in de jaren tachtig gefailleerde Utrechtse bouwbedrijf kon worden gedigitaliseerd en nader ontsloten.

Betrouwbare digitale informatie voor de lange termijn geborgd

Programma Digitale duurzaamheid

Dit programma geeft invulling aan een van de hoofddoelstellingen uit het Meerjarenbeleidsplan 2021-2024, namelijk dat HUA in 2024 het beheer van digital born archief als een regulier werkproces wil hebben ingebed in de organisatie, met gebruikmaking van een gecertificeerd e-Depot dat voldoet aan de internationale standaard van OAIS (Open Archival Information System), die ook aansluit bij de principes van de MARA en de DERA. Het programma richt zich met name op:

- de aanbesteding en inrichting van een eigen e-depot, als alternatief voor de tenant in het e-depot van het Nationaal Archief (NA) dat per 1 januari 2024 zal worden uitgefaseerd. Het bestuur heeft hier eind januari 2022 groen licht voor gegeven;
- Het opbouwen van de serviceorganisatie voor het verlenen van de digitale archiefdiensten conform de PDC van de RHC's.
- Voorbereiden van de aansluiting van provincie en gemeente en aangesloten gemeenschappelijke regelingen als de VRU op het e-depot.

- het participeren in samenwerking met andere archiefinstellingen in de regio met betrekking tot Common Ground en beheren aan de bron.
- Uitfaseren van het e-depot van het Nationaal Archief.

Het afgelopen half jaar is, in nauwe samenwerking met specialisten van provincie en gemeente, hard gewerkt aan de aanbesteding van het nieuwe e-depot. Na vaststelling van het Programma van Eisen is in de voorbije maanden het hele traject van aanbesteding volgens plan doorlopen. Naar verwachting kan voor het eind van het jaar tot gunning worden overgegaan aan een geschikte partij. Deze aanbesteding is begeleid door Van Kaliber BV, een bureau dat in het eerste kwartaal van 2023 ook de implementatie van de nieuwe voorziening verder in goede banen zal leiden. De voorziening zal in eerste instantie voor drie jaar (2023-2025) worden aanbesteed, in welke jaren de kosten geheel worden gedekt door de gelden die het Rijk hiervoor eerder beschikbaar heeft gesteld.

Voor een goede inbedding van de digitale archiefdiensten in de organisatie van HUA is een nieuw team ingericht. Hier zijn de eerder geworven functies van adviseur digitale informatie en e-conservator ondergebracht, evenals die van de specialist digitaal collectiebeheer. In oktober werd ook een coördinator voor dit team geworven, die in november en december zal worden ingewerkt door de programmamanager. Na 1 januari zal deze coördinator ook de taken van de programmamanager gaan vervullen. De inhuur van de huidige programmamanager zal dan worden beëindigd.

Uitgangspunt voor de inrichting van deze nieuwe functie vormt de blauwdruk voor de organisatie zoals opgenomen in het door het bestuur vastgestelde Activiteitenplan voor aansluiting van de Gemeente Utrecht op het e-depot. De financiële basis hiervoor wordt gevonden in de extra gelden die voor dit aansluittraject zijn vrijgekomen via het kostenmodel Digitale Archiefdiensten (provincie) en de eind 2020 door de gemeente Utrecht gehonoreerde claim voor uitvoering van het Activiteitenplan 2020-2022.

De bestaande trajecten voor aansluiting op de HUA-tenant van het e-depot van het NA met provincie en gemeente zijn binnen het kader van het programma DiDu zijn met goedvinden van de stuurgroep beëindigd. Wel loopt nog het project met de VRU voor een impactanalyse als verkenning voor een aansluiting van het DMS op het (nieuwe) e-depot van HUA. De verkennende gesprekken met RHC Zuidoost Utrecht en andere partijen over de ontwikkeling van common ground zijn voortgezet.

Versteving van de positie in de regio voor beheer en gebruik van archief

HUA levert in 2022 een belangrijke bijdrage aan het landelijke Overleg Managers Collectiebeheer, waarin HUA in de tweede helft de voorzittersrol vervult. Dit overleg fungeert onder auspiciën van het Convent als overlegorgaan fungeert voor alle managers Collectiebeheer van de RHC's. Samen met het Nationaal Archief zijn meerdere inhoudelijke sessies georganiseerd om de implicaties van de nieuwe Archiefwet te verkennen en de contouren van het beheer van de papieren archieven uit de Rijkscollectie door de RHC's na uittreding van het Rijk.

Meer diversiteit in de opbouw van onze collectie

Met het project Hotspot Corona werkt HUA aan de implementatie van een belangrijke hotspot uit de monitor van de meest recente periode. Daarbij richt de aandacht zich op een zo divers mogelijke werving van particuliere archieven en aanwinsten voor de collecties van HUA op dit onderwerp, dat in de tijd wordt begrensd door de periode maart 2020-maart 2022. Dit strekt zich ook uit tot digitale informatie op websites en Social Media. Deze zal ook een plaats in het e-depot gaan krijgen.

Het onderzoek is uitgevoerd naar archieven en collecties bij HUA die van waarde zijn voor onze kennis van het verleden van Nederlands Indië en de periode van dekolonisatie, heeft inmiddels geleid tot een eerste aanvraag voor het programma Indisch Erfgoed Digitaal (zie boven). Daarnaast wordt gewerkt aan de voorbereiding van een digitale onderzoeksgids die bezoekers beter de weg moet gaan wijzen naar alles wat HUA op dit onderwerp heeft te bieden. Ook de wijze waarop deze archieven en collecties in het verleden zijn ontsloten, worden met een kritisch oog bekeken. Dit zal zich mogelijk gaan vertalen in een project om beschrijvingen uit het verleden op onderdelen te gaan herzien.

4.2. Speerpunt 2: Jouw collectie [Utrecht] start bij HUA

(Digitale) Dienstverlening in Het Utrechts Archief

Op 1 juli 2022 is een nieuwe coördinator Dienstverlening gestart. De coördinator volgt de vorige coördinator op vanwege pensionering en zal uitvoering geven aan het programma Digitale Dienstverlening als programmamanager.

In 2022 zijn, naast de nieuwe coördinator Dienstverlening, meerdere nieuwe collega's gestart op de afdeling Publiek & Presentatie. Om deze collega's kennis te laten maken met de inhoudelijke kant van de archieven worden vanaf september 2022 kennissessies georganiseerd samen met de vakspecialisten van afdeling Inspectie en Collectiebeheer. Het doel van een kennissessie is een stoomcursus over diverse collecties voor de nieuwe collega's en is onderdeel van het inwerkprogramma. Deze kennissessies zorgen naast een vergroting van kennis die medewerkers binnen dienstverlening kunnen gebruiken om de klant te ondersteunen, ook voor meer samenwerking tussen de afdelingen onderling.

Sinds de livegang in april 2022 van het digitaal aanvragen van bouwtekeningen voor de stad Utrecht worden gemiddeld per maand 1000 aanvragen ingediend. Samen met collega's van de afdeling Inspectie en Collectiebeheer en de gemeente Nieuwegein zijn vanaf 1 september 2022 ook de bouwtekeningen van Nieuwegein tot en met 2011 digitaal opvraagbaar via mail. Dit zorgt voor een stijging van 21% in het aantal aanvragen vanaf september die geheel zijn terug te voeren op aanvragen voor bouwtekeningen van Nieuwegein.

De cijfers van de (digitale) dienstverlening laten voor deze periode het volgende zien ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar:

We zien een stijging van 30% in het aantal bezoekers op de studiezaal. En ook het aantal aangevraagde stukken lag in deze zomerperiode 20% hoger dan in dezelfde periode vorig jaar. We zien hier duidelijk een effect van de coronalockdowns die vorig jaar verschillende maanden duurden.

Vanaf januari 2022 werd de levertijd van aangevraagde scans via de service Scannen op Verzoek, verkort van vijf naar drie weken. Ook deze periode resulteert dat in een stijging van het aantal verzoeken ten opzichte van vorig jaar met 103%.

In tegenstelling tot de vorige bestuursrapportage waarin we een daling zagen van het aantal gebruikers van de website www.hetutrechtsarchief.nl zien we nu een stijging van 134% ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar.

De daling in het aantal chats ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar zet zich door met 38%. Door de lockdown van 15 december 2020 tot en met 5 juni 2021 zagen we een stijging in het aantal digitale contacten. En ook na de lockdown bleef het aantal digitale contactmomenten in eerste instantie hoog. Nu er meer manieren van communicatie mogelijk zijn, zien we een daling in het aantal chats. Maar zien we wel terug dat mensen op de momenten dat we niet via chat bereikbaar zijn de chatbutton aanklikken en daardoor aangeven dat ze contact met ons zoeken. Daarom hebben we in deze periode voorbereidingen getroffen om per november 2022 van dinsdag tot en met vrijdag overdag en op donderdagavond via de chat bereikbaar te zijn. Zo brengen we dit digitale informatiekanal onder de aandacht door een forse uitbreiding van de chaturen en in lijn met de doelstellingen uit het Meerjarenbeleidsplan.

Diverse projecten

Deze zomer werden de scans en metadata van de laatste serie bevolkingsregisters van de stad Utrecht over de periode 1850-1889 online gepubliceerd. In totaal gaat het om 803.365 personen die zijn toegevoegd aan de reeds beschikbare gegevens uit de periode 1890-1912. Behalve namen van bewoners zijn ook adressen ingevoerd. Bij adressen gaat dat om zowel de oude benamingen met wijkletters en wijknummers als nieuwe straatnamen en huisnummers. De data werden ingevoerd en gecontroleerd door middel van crowdsourcing via www.velehanden.nl. Er deden bijna 600 deelnemers digitaal mee.

Eind april 2022 werd de themawebsite over bronnen uit Wereldoorlog 2 gepubliceerd. Zo'n 2300 inventarisnummers afkomstig uit ca 50 meter archieven over gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog werden hiermee digitaal toegankelijk en deels doorzoekbaar op naam en adres. Door vrijwilligers werd verder doorgewerkt aan het ontsluiten van nog meer bronnen die vóór het einde van het jaar gepubliceerd gaan worden. HUA ontwikkelde voor dit project een zogeheten 'Beslisboom WO2 Bronnen'. Deze Beslisboom is een hulpmiddel om te bepalen welke bronnen online gepubliceerd kunnen worden en welke (nog) niet gezien de AVG. Deze 'Beslisboom WO2 Bronnen' delen we met collega archieven die met dezelfde soort bronnen werken. Eind 2021 ging het laatste onderdeel van het zeer omvangrijke project notariële aktes van de stad Utrecht online op www.velehanden.nl en wel 10.000 notariële aktes (30.000 scans) uit de periode 1600-1660. Omdat het om een vrij complexe en soms moeilijk leesbare bron gaat, wordt hieraan online gestaag gewerkt door een gespecialiseerde en kleine groep vrijwilligers.

Digitale toegankelijkheid

In april 2022 is met de komst van een nieuwe programmamanager Digitale Toegankelijkheid een start gemaakt met het programma DiTo. Dit driejarige programma leunt op twee pijlers:

1. Implementatie van Linked Open Data (LOD) om Het Utrechts Archief toegankelijk te maken voor hergebruik door anderen en als basis voor gemakkelijk zoeken op onze toekomstige eigen website;
2. De collectie digitaal toegankelijker maken door toepassing van innovatieve technologie, zoals Artificial Intelligence (AI).

Met collega's vanuit de hele organisatie, verdeeld over 9 projecten, is de onderzoeksfase gestart. In deze fase zijn onder andere verschillende interviews gehouden met hergebruikers van onze data, erfgoedinstellingen die vooroplopen in de implementatie van LOD en met potentiële leveranciers op het gebied van LOD.

Linked Open Data is een hot item binnen de erfgoedsector en door het bezoeken van verschillende congressen over LOD, AI en innovatie en erfgoed (bijvoorbeeld van het Stadsarchief Amsterdam, Europeana, Nederlandse AI Coalitie (NLAIC), KVAN en de KBR in Brussel) worden door themasessies nieuwe kennis opgedaan over deze onderwerpen met andere erfgoedinstellingen. Daarnaast geven ook wij presentaties en workshops zowel intern als extern over het traject zoals op:

•17 juni: workshop over LOD samen met de gemeente Utrecht tijdens "Symposium 900 jaar Utrechtse archieven: verleden, heden en toekomst van het informatiebeheer van de gemeente Utrecht";

•6 oktober: presentatie over AI en archieven bij de AI-themadag van het Stadsarchief Rotterdam

Daarnaast is er een analyse gedaan van onze collecties op hoe toegankelijk deze zijn en is uitgebreid geëxperimenteerd met de inzet van innovatieve technologie, bijvoorbeeld met Handwritten Text Recognition (scans omzetten in tekst), Named Entity Recognition (entiteiten als namen en locaties herkennen in tekst) en beeldherkenning. In november 2022 wordt deze onderzoeksfase afgerond met een rapport over de inzichten en vervolgstappen.

In november 2022 wordt de onderzoeksfase van het programma DiTo afgerond en is duidelijk welke koers en projecten nodig zijn om te komen tot de bovengenoemde doelstellingen. HUA vraagt toestemming om de financiële ruimte van € 70.000 die in 2022 gereserveerd is voor het programma DiTo, maar nog niet gebruikt kon worden omdat het programma zich in de onderzoeksfase bevond, terug te mogen storten in de bestemmingsreserve.

Publieksprogrammering

In een wervend programma door de hele stad werd op 2 juni de aftrap gegeven van het Utrecht 900 jaar. In 1122 kregen de Utrechters stadsrecht. Voortaan zouden zij een gemeenschap met een eigen gezicht en een eigen bestuur vormen. Sindsdien hebben honderduizenden mensen zich hier vele generaties lang gevestigd. In de tentoonstelling 'Gekomen om te blijven' vertellen 900 Utrechters wat hen hier heeft gebracht en aan Utrecht heeft verbonden. In de start- en slotweek van de viering van de 900e verjaardag van Utrecht zijn de originele stadsrechten te bewonderen bij Het Utrechts Archief. Samen met de tentoonstelling 'Water! Vriend of vijand?' wordt een overzicht gegeven van 900 jaar land en water in stad en provincie Utrecht. Naast de tentoonstellingen vindt publieksprogrammering plaats voor jong (zoals een kinderworkshop 'Geschiedenis van het schrijven') en volwassenen (zoals een literaire avond met Murat Isik).

In de periode van mei 2022 tot en met september 2022 hebben 984 scholieren en studenten deelgenomen aan een programma binnen Cultuureducatie. In augustus was HUA voor het eerst onderdeel van de UIT stadsintroductie. Tijdens deze dag kwamen 360 nieuwe studenten op bezoek in de EXPO.

Op 9 september was HUA voor het eerst één van de locaties van de Open Monumentendag Klassendag. 100 leerlingen uit de bovenbouw van het Primair onderwijs bezochten de EXPO en leerden hoe het pand vroeger een abdij en een rechtbank is geweest.

Door het stijgende aantal verzoeken vanuit het onderwijs en het stijgende aantal evenementen zijn er verschillende nieuwe museumdocenten en eventbegeleiders op flexibele basis aangenomen. Tot slot zijn er 5 nieuwe onderwijsprogramma's ontwikkeld: scholen hebben nu de keuze uit 14 lesprogramma's. Zo werken we aan een belofte uit het Meerjarenbeleidsplan 2021-2024 om een nieuw en inclusief aanbod voor Primair en Voortgezet onderwijs te ontwikkelen.

4.3. Speerpunt 3: Onze organisatie maken we met elkaar

Personeel en organisatie

Na het aflopen van de corona beperkende maatregelen zijn we weer op zoek gegaan naar nieuwe medewerkers. Om te borgen dat zij zich thuis voelen bij het archief en ook alle benodigde apparatuur en kennis zouden krijgen hebben we het introductietraject voor nieuwe medewerkers uitgerold. Zo kreeg iedere nieuwe medewerker een buddy toegewezen om alle vragen aan kwijt te kunnen en werden sessies georganiseerd om de organisatie beter te kennen, systemen te kunnen gebruiken en uitleg te geven over de speerpunten uit het meerjarenbeleidsplan.

Nog breder kijkend heeft het MT gekeken naar de 4 aspecten van het onboardingsbeleid: connection, culture, compliance en clarification en geconstateerd dat we al grote stappen hebben gezet op deze onderdelen. Het MT heeft aandachtspunten benoemd die de komende periode zullen worden toegevoegd aan het introductietraject.

Om een hechte eenheid als organisatie te worden waarin de nieuwe medewerkers en huidige medewerkers elkaar goed begrijpen gaan we de komende tijd ook aandacht besteden hoe we binnen het archief met elkaar willen omgaan en samenwerken. Dit gaan we samen met medewerkers bekijken om huisregels/gedragsregels te benoemen voor iedereen binnen de organisatie.

Sinds de coronapandemie werken we op kantoor en is het ook mogelijk om thuis te werken. Om iedereen bewust te laten zijn van het belang op de juiste manier met de laptop en pc te werken is er een e-learning “gezond en effectief (thuis)werken met de computer” gestart die alle medewerkers individueel moeten doorlopen.

Per 1 januari 2022 is een nieuwe cao ingegaan waar nieuwe onderdelen zijn opgenomen die nu worden uitgerold. Zo is er nu een mogelijkheid voor verlofsparen. De werknemer met een voltijdsdienstverband mag op 31 december van een kalenderjaar maximaal 3600 uren verlof hebben. Hieronder vallen de verlofspaaruren, de wettelijke vakantie-uren, de bovenwettelijke vakantie-uren en andere (compensatie)verlofuren. Daarnaast kent de cao nu een thuiswerkvergoeding. Deze onderdelen zijn inmiddels opgenomen in het personeelsinformatiesysteem Afas, dat hiervoor is aangepast.

Uittreding Rijk

Bestuurlijk:

Zoals in de 1^e berap beschreven concentreert het bestuur zich op de volgende sporen:

1. Verkenning naar kansen om de voorgenomen besluitvorming van het Rijk te beïnvloeden.
2. Voorbereiden van de uitwerking van de voorgenomen uittreding Rijk in samenwerking met de andere RHC's en voor de specifieke situatie voor HUA.
3. Voorbereiding besluitvorming AB en vervolgens door raad en staten.

Voorgaand op het eerste spoor heeft onze bestuurder Rob van Muilekom staatssecretaris Uslu gesproken. In dit gesprek is aangegeven dat er een mogelijkheid tot een gesprek wordt geboden. Dit zal in de komende tijd verder worden uitgewerkt. Ook heeft het bestuur aangegeven in te willen gaan op een uitnodiging van OCW om over de uittreding te praten. Dit gesprek zal plaatsvinden op 12 december.

In het tweede spoor valt te melden dat de uitwerking van de SPUK doorgaat. OCW is hiermee bezig en neemt de mogelijkheden en wensen van de RHC's op dit onderdeel mee in de uitwerking. In het directeurenoverleg RHC's begin september is de jurist Rob de Greef gevraagd om een model Gemeenschappelijke Regeling uit te werken. Het AB heeft de opdracht voor de besluitvorming in het AB en de begeleiding van gemeente en provincie gegund aan bureau Berenschot. De belangrijke onderdelen in deze opdracht zijn:

- Wat is het doel en hoe kan de archieffunctie voor Utrecht worden gewaarborgd?
- Welke scenario's zijn er om dit te realiseren en wat zijn de aspecten hierin?
- Wat is de procesplanning tot 1 januari 2024, de datum van de voorgenomen uittreding Rijk? (De voorgenomen uittreding wordt zeer waarschijnlijk 1 januari 2025.)

Bureau Berenschot begeleidt het AB door doel en archieffunctie in scenario's uit te werken via het BOB-model (Beeldvorming, oordeelsvorming, besluitvorming). Dit traject krijgt vorm. De geplande informatiesessie voorbereid voor raad en staten op 2 november is doorgeschoven naar een later moment.

Op 15 november heeft een extra bestuursvergadering plaatsgevonden over het Berenschot onderzoek. Hierin zijn de volgende acties geformuleerd:

- Het bestuur gaat inzetten op lobby en vertraging van het traject met OCW. Het stuk van Berenschot wordt gedeeld met de andere RHC besturen om daarmee het gesprek te voeren: zitten zij er hetzelfde in? Zijn er nog kansen voor gezamenlijke lobby richting OCW?
- De model regeling GR die de jurist Rob de Greef voor de gezamenlijke RHC's opstelt, komt op de bestuurstafel om te kijken of daar kansen liggen voor scenario 1 (voortzetting GR).
- Als dit alles niet kan, zal er in Q2 een besluit worden voorbereid voor indaling, waarbij eerst nog naar alternatieve vormen van samenwerking wordt gekeken.

Duurzaamheid

De gebouwen die HUA huurt hebben allemaal energielabel A. De gebouwen zijn goed geïsoleerd, de installaties zijn energiezuinig en goed ingeregeld. Maar ook HUA zoekt naar verdere besparingsmogelijkheden. Dit is een lastig traject omdat de klimaatbeheersing uit meerder op elkaar inwerkende onderdelen bestaat. Een andere instelling van de centrale verwarming heeft een mogelijk negatief effect op de luchtbehandeling etcetera. HUA is hier actief mee bezig en houdt in dit alles nauw contact met zijn leverancier

Ook wordt er gekeken naar de mogelijkheden voor de temperatuurinstelling van het archiefdepot. De nieuwe archiefwet zal bij inwerkintreding ruime mogelijkheden bieden voor temperatuur en luchtvochtigheid. De team Restauratie & Conservatie en Facilitair hebben een traject opgestart om dit voor één verdieping van de archieftoren uit te werken Dit jaar wordt dan gebuikt om binnen grenzen te experimenteren, te meten en te evalueren.

De energiekosten zullen op basis van de brieven van Eneco voor 2023 stijgen met een factor 2 tot 2,5. Dit leidt tot een extra benodigd budget van € 395.000. Hiervoor wil HUA graag een bestemmingsreserve vormen voor 2023 ten laste van het verwachte positieve resultaat van 2022. Daarmee krijgt HUA de tijd om de prijsontwikkelingen te volgen en daarbij ruimte in de meerjarenbegroting te zoeken voor een structurele oplossing. Het streven is om de partners te ontlasten van een (terugkerende) extra bijdrage voor de energiekosten,

5. Verplichte paragrafen

Ten aanzien van de verplichte paragrafen zijn de volgende beleidsontwikkelingen te melden:

1. **Budgetten directie**

De budgetten voor promotie, communicatie, personeel, juridische advisering en bestuur verlopen door onder- en overbestedingen nu steeds of budgettair neutraal of er wordt minder besteed dan begroot.

6. Slotbeschouwing en advies

In samenwerking met de MT-leden is door Financiën een uitgebreide doorlichting uitgevoerd van de budgetten van de begroting 2022. Daarbij zijn inhoud, beleid en geld aan elkaar te koppelen, zodat daarop tijdig door het MT kan worden gestuurd en bijgestuurd.

Advies:

Onder verwijzing naar het vorenstaande wordt geadviseerd:

1. De volgende aanpassingen in de financiële begroting te accorderen:
 - a. de verlaging in de lastenbegroting van € 7.976.000 naar € 7.151.000
 - b. de verhoging in de batenbegroting van € 7.315.000 naar € 7.355.000
 - c. de vorming van een nieuwe bestemmingsreserve "Indexering en prijsverhoging energie"
 - d. dotatie in de bestemmingsreserve "Indexering en prijsverhoging energie" van € 395.000
 - e. terugstorten (verlaging) in de batenkant" van € 70.000 in de bestemmingsreserve "Digitale toegankelijkheid"
 - f. terugstorten (verlaging) in de batenkant" van € 200.000 in de bestemmingsreserve "Verkenning en inrichting eigen depot"
 - g. terugstorten (verlaging) in de batenkant" van € 200.000 in de bestemmingsreserve "E-depot gemeente Utrecht"
2. Kennis te nemen van de 2e Berap 2022 d.d. 1 oktober 2022, deze sluit met een saldo van € 0.
3. Om de 2e Berap goed te keuren door het DB.
4. Om de 2e Berap vast te stellen door het AB.

7. Vaststellingsbesluit

Directeur en Managementteam van Het Utrechts Archief

Als ontwerp 2e Bestuursrapportage 2021 vastgesteld en aangeboden aan het Algemeen Bestuur op 12 december 2022.

De directeur van Het Utrechts Archief

mw. drs. C.C.A.E. Keijsper

Algemeen Bestuur

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Het Utrechts Archief in zijn vergadering van 12 december 2022

de directeur,

de voorzitter,

mw. drs. C.C.A.E. Keijsper

mw. drs. R. Streefland